

A mult évi költségvetéssel szemben ezen előirányzott 60.000 frtnyi költségtöbblet, a kolozsvári, máramaros-szigeti és lippai erdőhatóságok kerületeiben az erdei termékek kihozatalának biztosítására szükséges nagyobb szállítási eszközök építésére s illetve az ezen kerületekben halaszthatlanul szükségessé vált új kezelési épületek felállítására igényeltetik.

VI. Helyi érdekű vasutak.

Helyi érdekű vasutak czime alatt eddig itt előirányzott tételnek felvétele mellőzendő volt, mert az e célra szükséges hitelösszeg a jövő évtől kezdve a pénzügyi tárczánál fog szerepelni.

A magyar tölgy (*Quercus Hungarica* Hubeny) gubacsai.

A magyar tölgynek (melyet az „Erdészeti Lapok“ 1886. évfolyamának 228—31. lapjain a szlavoniai *Quercus confertata*-tól, legalább mint más fajtát, elválasztottunk, de geographiailag egymástól nincsenek elkülönítve, néhol pl. Oravicza körül vegyest is nőnek) némely gubacsára már maga Hubeny 1830-ban, ennek a tölgyfának legelső leírásakor figyelmeztetett, hogy fiatal tőhajtásain a „*Cynips Quercus*“ szurásából sok, különösen pedig nagy gubacs támad, de ő akkorában, úgy látszik, a gubacsokat nem igen ismerte.

Az a szabálytalan tüskés gubacs, a melyet Hubeny említ, hihetőleg a *Cynips caput medusae* Hart., vagyis a meduzafő gubacs, melyet azóta találtak is ezen a tölgyön.*) Nem hinném, hogy a *Spathogaster glandiformis* Gir., mert ezt Hubeny, a cser makkcsészéjéhez való hasonlatosságánál fogva, bizonyosan másképp írta volna le. Ugyancsak Hubeny megfigyelte már,

*) Lásd „Erdészeti Lapok“ 1885. 301 l.

hogy a suska vagy alföldiesen zsiros guba a magyar tölgyön nem terem.

A hazai tölgyek meg a tölgygubacsok ismertetésének nevezetes úttörője Dorner József.***) Igazán bámulni kell, mennyi szépet elmondott ő beteges és más nem kedvező körülményeiben. Utána két évtizeden keresztül alig történt valami, míg végre folyó évtizedünkben a figyelem és vizsgálat a hazai növénygubacsokra ismét ráfordulván, Paszlavszky József a magyar tölgyet is figyelemre méltatta, s a „Rovartani Lapok“-nak 1884-ki 11. füzetében a magyar tölgyről három gubacsot: a *Cynips caput medusae*t, *C. argentea*t Hart., meg a *Dryophanta pubescentis*-t Mayr jegyezte fel, az „Erdészeti Lapok“ 1885. évf. 301—02. l. pedig a magyar tölgy gubacsfaunáját az *Andricus Mayri*-nak Wachtl a meduzafő gubacs tőszomszédságában való figyelemreméltó megjelenésével egészíti ki.

Én mostanában a *Qu. conferta* alakkörét vizsgálván, a fennevezett négy gubacson kívül, a *Qu. conferta* alakjain még más gubacsokat is találtam. Ezért főleg Haynald L., biboros érseknek vagyok forró köszönetre lekötelve, ki becses gyűjteményéből tanulmány kedvéért többet sziveskedett ide kölcsönözni. Ugy látszik a *Qu. conferta*-kon a lencsegubacsok, főleg a *Neuroterus lenticularis* Ol. gyakoriak.

Mint az „Erdészeti Lapok“ folyó évfolyamának 228—31. lapjain elmondottam, a magyar tölgynek nálunk három nevezetesebb formája van.

A typuson (*Qu. conferta* Kit.), melynek levélsallangjai és karéjai nem törhegyűek, háromféle gubacsot láttam. Ez a *Neuroterus lenticularis* meg a *N. leviusculus* Schenck egymással ugyanazon a levélen vegyest: Szilváshegy és Csóka

**) „Akadémiai Értesítő“ 1863. (Budapest tölgyei.)

között Krassómegyében (Kanitz exsicc.), a *Dryophanta folii* L., Déván (Haynald herb.).

A törhegyü sallangokkal diszló *Qu. Hungaricán* Hubeny a *Neuroterus lenticularis* Ol. Magurin Lugos m. (Heuffel!), és Oraviczán (Wierzbicki) terem.

A *Neuroterus lenticularis* nevü lencsegubacs a *Qu. Hungaricán* Görögországban is él; ennek a tölgynek egyik kéthegyü, s a csúcsán tenyeres-erü levelén láttam. A tenyereseredetü erekből kettő a levél két csúcsába lép, a középső pedig a felé az öböl felé tart, a mely a két csúcsot egymástól elválasztja, s a csúcsán ketté ágazva az öböl mellett halad. Ez a kéthegyü levél bizonyosabb, hogy hasadás (fissio), a levélnyel insertioja is egy levelének felel meg, de van kéthegyü tölglevelem, mely a levélnyel tövének (insertio) szélességéből következtetve, két levél összeforradásából támadt. Ez a *Qu. Buccarana* Vukot. Santa Croce mellől Fiume és Istria határáról.

A csumas, de nem törhegyes levelü *Qu. spectabilis* Kit. a *Dryophanta folii* meg a *Neuroterus ostreus* Hart. él, Heuffel Bánság déli részén gyűjtötte, de hogy hol, nem jegyezte fel. Az utóbbi gubacs piczike könyvtáblához hasonlít, s a főér mentén húzódik meg.

A magyar tölgy Szerbországban is bőven teremvén, gubacsok rajta itt is nőnek. A *Qu. pallidán* Panč. (non Blume, nec Heuff., lásd „Erdészeti Lapok“ 1886. p. 247.), mely makkcsészéjének megnyult pikkelyeinél fogva minden bizonynyal a *Conferták* csoportjába tartozik s a *Qu. Hungarica*-tól főleg a megnyult levélnyel különbözteti meg, — a *Cynips glutinosa* Gir. var. *coronatát* láttam, ugyanazon az ágon még a *Cynips coriariát* Hart. is. Ez az utóbbi gubacs azért nevezetes, mert felszínét halavány rozdsaszin por, közte pedig aprócska csillagszörök lepik el. A budai *Qu. sessili-*

florán ez a gubacs sima. A *Qu. coriacia* pormeze és csillagszörezete onnan ered, hogy ennek a tölgynek az idei hajtása, valamint a levelének alsó színe is szintén csillagszörös és mirigypor lepi el.

A *Qu. confertának* négy nevezetesebb formáján tehát idáig 10 gubacs ismeretes, még pedig:

3 rügygubacs: a *Cynips argentea* Hart., *C. glutinosa* Gir. var. *coronata* és a *C. coriaria*.

5 levélgubacs: a *Dryophanta pubescentis* Mayr, *D. folii* L., *Neuroterus lenticularis* Ol., *N. leviusculus* Schenck és *N. ostreus* Hart.

1 barkagubacs: *Andricus Mayrimus* Wachtl, és

1 gyümölcs-gubacs: *Cynips caput medusae* Hart.

A gubacsokat Mayr-nak „Die mitteleuropäischen Eichen-gallen“ című alapos és képes munkája segítségével határozta meg.

Dr. Borbás Vincze.

A hasznos legyekről.

Ratzeburg után közli Péch Dezső, m. kir. erdész.

Hogy a fürkész, fém- és felemás darázsok gyakran minden pusztító és óvó rendszabálynál hathatósabban működnek a kártékony rovarok megrontására, afelől mindenkinek van tudomása; kevésbé ismeretes lesz azonban, hogy egynémely légyfaj, habár nem is oly mértékben, de mégis támogatja a fürkészdarázsokat irtó munkájukban.

Megszoktuk a legyet a legalkalmatlanabb jószágnak tekinteni a világon; nincs kunyhó, nincs zug, hová az be nem furakodnék.

Annál különösebben hangzik tehát, hogy vannak közöttük olyanok, melyek az emberiségnek hasznót is hoznak.